

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE INFLUENCING VOTER TURNOUT IN
NONG PHOK DISTRICT, ROI ET PROVINCE.

รชพล ศรีขาวรส

Rachapol Srikhaoros

วิทยาลัยนครราชสีมา, นครราชสีมา

Nakonratchasima College, Nakonratchasima

Email: rachapol.nmc@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 28 มิถุนายน 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 7 กรกฎาคม 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 9 กรกฎาคม 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน 2) เปรียบเทียบการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด 10 ตำบล จาก 120 หมู่บ้าน จำนวน 40,269 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีคำนวณจากสูตรของทาร์ยามาเน่ จำนวน 400 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า:

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับแรก ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง รองลงมา ด้านการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ด้านการจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนพรรคการเมือง ด้านความต้องการรักษาสีของตนเอง และด้านความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน คือ ผู้นำชุมชนทุกระดับต้องสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชน รู้และเข้าใจ เข้าถึงความสำคัญของการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

คำสำคัญ : วัฒนธรรมการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, ประชาชน

Abstract

This research aimed to: (1) study the level of democratic political culture influencing citizens' voting behaviour; (2) compare citizens' voting behaviour classified according to personal factors; and (3) study guidelines for developing democratic political culture among citizens in Nong Phok District, Roi Et Province. The population of this research consisted of 40,269 citizens residing in 10 sub-districts and 120 villages in Nong Phok District, Roi Et Province. The sample size was calculated using Taro Yamane's formula, resulting in a sample of 400 respondents. Data were analysed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that:

1. Democratic political culture influencing citizens' voting behaviour was at a high level overall and in each aspect. The mean scores, ranked from highest to lowest, were as follows: political news monitoring, civic awareness, formation of political party support groups, the desire to protect personal rights, and faith in democracy, respectively.
2. The comparison of democratic political culture influencing citizens' voting behaviour, classified according to gender, educational level, and occupation, showed no statistically significant differences overall or in each aspect.
3. The guidelines for developing democratic political culture among citizens include promoting political awareness among citizens by encouraging them to recognise, understand, and appreciate the importance of politics at both local and national levels. Community leaders at all levels should play an important role in strengthening citizens' political consciousness.

Keywords: political culture; democracy; citizens

บทนำ

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในขณะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการทั้งหลาย รัฐบาลหวังเพียงการสนับสนุนจากประชาชนเท่านั้น แต่ไม่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละสังคมมีความแนบแน่นกับวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ของผู้คนในสังคมนั้น กล่าวคือ ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบและระดับต่างๆ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปลงคะแนนเสียงไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้คนในสังคมนั้น ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรและในทุกๆ สังคมต่างล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายรูปแบบ ไม่มีสังคมใดที่มีเพียงวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบเดียวซึ่งประชาชนในประเทศยึดถือร่วมกัน เพียงแต่วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใดกลายเป็นแบบหลักที่มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ ก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเมืองการปกครองของประเทศนั้น (บุษอริ ยีหะมะ, 2550 ;อ้างในสำราญ ทองสิงห์คลี, 2552)

นอกจากนี้วัฒนธรรมทางการเมืองยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างจิตสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Change) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อสถาบันทางการเมือง ซึ่งจะเห็นได้จากปัญหาการพัฒนาทาง

การเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วไปพบว่า แม้การนำเอารูปแบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้แล้วก็ตาม แต่ความเป็นจริงกลับปรากฏว่าเป็นประชาธิปไตยเพียงรูปแบบ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนนั่นเอง ทั้งนี้ ถ้าประชาชนในระบอบการเมืองนั้นมีวัฒนธรรมที่โน้มเอียงไปในทางที่ไม่สอดคล้องกับหลักการหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตยแล้วก็ยากต่อการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางการเมือง เพราะระบบการเมืองใดจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาเลื่อมใสของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองมากน้อยเพียงนั้น (อุดม พิริยสิงห์, 2559)

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้คนในสังคมนั้นๆ เพราะแนวความคิดของอัลมอนด์และเวอร์บา (Gabriel Almond & Sidney Verba) พบว่า ความอยู่รอดของประชาธิปไตยในสังคมใดๆ ย่อมต้องอาศัยการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และอาศัยการมีความรู้สึกรู้สึกคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมนั้นๆ เป็นสำคัญ ที่สำคัญวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีเสถียรภาพ และประสิทธิผลของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะวาระบบการเมืองแบบหนึ่งแบบใดจะดำรงอยู่ได้จะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยจะมีผลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศนั้นๆ

อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นพื้นที่ชนบทที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการทำนา การปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา ประชาชนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับชุมชน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างประชาชน ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวส่งผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นอกจากนี้ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็อาจได้รับข้อมูลที่หลากหลายและส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้สิทธิเลือกตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. (ม.ป.ป.).)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเป็นนักวิชาการมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากวิธีคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน .05 จากประชากร จำนวน 40,269 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 90 วัน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการแจกและทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ ที่ทำการวิจัยที่กำหนดไว้ ในที่นี้ คือ ตำบลในเขตอำเภอหนองพอก รวม 10 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในขอบเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้หลักสถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ในการวิเคราะห์โดยใช้สถิติประกอบด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาใช้ในการวิเคราะห์วัดระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

- 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.50) และเพศหญิง จำนวน 194 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.50) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละ 40.66) รองลงมาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 125 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.34) และ ระดับสูงกว่า

มัธยมศึกษา จำนวน 127 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.75) และส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 125 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.34) รองลงมาอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.12) และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 97 คน (คิดเป็นร้อยละ 24.25) ตามลำดับอาชีพอื่นๆ จำนวน 72 คน (คิดเป็นร้อยละ 19.78) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

2.1 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับแรก ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง รองลงมา ด้านการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ด้านการจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนพรรคการเมือง ด้านความต้องการรักษาสิทธิของตนเอง และด้านความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละด้าน มีดังนี้

2.2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ลำดับแรก ท่านได้เกาะติดความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมบริหารงานของรัฐบาล และพรรคการเมือง รองลงมาได้แก่ ท่านทราบสถานการณ์บ้านเมืองที่ส่งผลกระทบต่อสังคม โดยมุ่งเน้นการใช้สื่อต่าง ๆ และท่านได้ติดตามสื่อในการแถลงนโยบายของรัฐบาล ตามลำดับ

2.3 ด้านความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ลำดับแรก ท่านมีความเชื่อมั่นและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย รองลงมาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ศีลธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยไม่ได้หมายถึงแค่การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

2.4 ด้านความต้องการรักษาสิทธิของตนเอง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ลำดับแรก ท่านมีความปรารถนาที่จะปกป้อง ดูแล หรือเรียกร้องสิทธิเหล่านั้นไม่ให้ถูกละเมิด รองลงมา ท่านได้ตระหนักและรู้ในสิทธิ เสรีภาพ และผลประโยชน์อันชอบธรรมที่ตนพึงมีตามกฎหมาย และท่านไม่เคยไม่ไปก้าวล้ำหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่นในสังคม ตามลำดับ

2.5 ด้านการจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนพรรคการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ลำดับแรก ได้แก่ มีอิทธิพลทางการเมืองใช้อำนาจในการโน้มน้าว ชักจูง หรือกำหนดทิศทางนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ รองลงมา มีกลุ่มประชาชนได้ดำเนินการจดทะเบียนยื่นคำขอการลงทะเบียนเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และมีการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการของบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ตามลำดับ

2.6 ด้านการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ลำดับแรก ได้แก่ ท่านตระหนักรู้ และรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกของสังคม รองลงมา ท่านเคารพกฎหมายและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และท่านมีความเสียสละและมีจิตสาธารณะโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.1 แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ผู้นำชุมชนทุกระดับต้องสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชนได้รู้และเข้าใจ เข้าถึงความสำคัญของการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เปิดพื้นที่หรือโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยออกมาในระดับมาก เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด มีความตระหนักในความเป็นพลเมือง และศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ตื่นตัวในเรื่องการเมืองและให้ความสำคัญกับการเมือง ถือว่าการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐณ ภูมิเจริญ (2567: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของประชาชน ผลการวิจัย พบว่า 1) การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนบ้านเกาะราชภักดิ์ ติดตามรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และทำกิจกรรมในชุมชนจนทำให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมือง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชน มีการติดตามข่าวสารทางการเมือง ข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง กิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมือง ขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย และ 3) เสนอแนะเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น มีการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการทำงานของรัฐบาลอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที อันเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย รายละเอียดในแต่ละด้านอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการติดตามข่าวทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้เกาะติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกิจกรรมการเมือง บริหารงานของรัฐบาล และพรรคการเมืองตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทวี คงคุณ (2565: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา วิทยาลัยกฎหมายและ

การปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง 300 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64 อยู่ในช่วงอายุ 19 - 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 78 เป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 29 และนักศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสาขาวิชารัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 58 การศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ในภาพรวมมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 โดยมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ ปัญหา คือ นักศึกษายังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมและการแสดงออกเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง ข้อเสนอแนะ คือ การกำหนดหลักสูตรเนื้อหาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกได้อย่างอิสระในเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.2 ด้านความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพันธ์ มุ่งหมาย (2563 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้าน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้าน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร จำนวน 397 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาร์โร ยามาเน่ และการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi- Stage Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า (1) บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริม ประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อบทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมือง การพัฒนาทางการเมือง ค่านิยมพื้นฐาน ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.731 และสามารถร่วมกัน พยากรณ์บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ในเขต อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ได้ร้อยละ 53.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.(3) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ บทบาทในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านแบบประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ดี มีทัศนคติทางการเมืองและยึดมั่นในค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

1.3 ด้านความต้องการรักษาสีทธิของตนเอง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวินัยธรจักรี ศรีจารุเมธีญาณ (2561: บทคัดย่อ) พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองกับประชาธิปไตยของไทย จะเกิดขึ้นได้ต่อเนื่องเมื่อเกิดจากการทำหน้าที่ของการเป็นพลเมือง (Citizenship) ในกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศจนกลายเป็นค่านิยมของประชาชนหมู่มากในสังคม เช่น การมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลของปัจเจกชน และเกิดจากการมีจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน และเป็นรักษาสีทธิของตนเอง ไม่ไปก้าวล้ำสิทธิของคนอื่น หรืออาจมีการรวมตัวกันคัดค้านโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ การปฏิรูปการเมืองต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาให้ประชาชนมีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่แท้จริง ต้องสะท้อนออกมาในตัวคนดังต่อไปนี้ ประการแรก คือ การมองสังคมอย่างที่ท่านเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกรื้อรันทนากับปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้นเหล่านั้น รวมถึงการมองเห็นปัญหาสังคมประเทศชาติที่เกิดขึ้นว่า เป็นปัญหาของตัวเองที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขด้วย ประการที่สอง เชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้และต้องเข้าไป มีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

1.4 ด้านการจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนพรรคการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของลิตซ์ ชีร์เวคิน (2552: บทความทางวิชาการ) กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มมีการสถาปนาชุมชนการเมือง และมีการสถาปนารัฐ โดยมีระบบการเมืองที่แตกต่างกันแล้วแต่สังคม ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยคือ รัฐบาลในการวิเคราะห์การเมืองแบบระบบ (systems theory) จะมองอยู่ที่ 3 หน่วยของการเมือง หน่วยแรกได้แก่ ชุมชนทางการเมือง (political community) หน่วยที่สองได้แก่ ระบอบการปกครองซึ่งเกิดจากระบบการเมือง (political regime) และหน่วยที่สามได้แก่ ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยหรือรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่การเมือง (political authorities) สังคมที่อยู่ร่วมกันโดยสงบสุขจะให้การสนับสนุนต่อทั้ง 3 หน่วย อันได้แก่ การสนับสนุนต่อชุมชนทางการเมือง กล่าวคือ ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ยังคิดว่าตนเองนั้นเป็นประชาชนของชุมชนการเมืองนั้น โดยจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเป็นอื่น เช่น เป็นคนสิงคโปร์ถึงแม้จะไม่ชอบรัฐบาลหรือระบบการเมือง แต่ก็ยังคิดว่าจะอยู่ร่วมกันภายในชุมชนการเมืองนั้นที่เรียกว่าสิงคโปร์ ในส่วนที่สองคือการสนับสนุนต่อระบอบการปกครอง เช่น ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ถึงแม้จะมีปัญหา มีการล้มลุกคลุกคลาน แต่ก็ยังต้องการดำรงไว้ซึ่งระบอบการปกครองดังกล่าว ถ้ามีปัญหาทำการปฏิรูปปรับปรุงให้ดีขึ้นในส่วนที่สาม ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่การเมืองนั้นคือรัฐบาล อาจจะมีผลงานไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยแต่ก็ยังยินดีให้การบริหารประเทศต่อไป เพราะคิดว่าเป็นกลุ่มคนที่ดีที่สุดในขณะนั้น แต่เมื่อไหร่ก็ตามที่เกิดความขัดแย้งในสังคมขนาดหนักจนไม่สามารถจะใช้เหตุใช้ผลในการเจรจาต่อรองเพื่อหาข้อยุติในความขัดแย้งดังกล่าว หรือถ้าเกิดความรู้สึกว่าสังคมที่ตนอาศัยอยู่นั้นเป็นสังคมที่ขาดความยุติธรรม ระบบทำงานไม่ได้ผล ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยขาดความชอบธรรม จนตนเองเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากจะอยู่ร่วมกันในชุมชนการเมืองต่อไป ก็อาจมีขบวนการขอแยกตัวมาเป็นชุมชนการเมืองต่างหาก ทั้งนี้ที่ความคิดนี้เกิดขึ้นก็กล่าวได้ว่า สมาชิกชุมชนการเมืองนั้นกำลังถกเถียงการสนับสนุนจากการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนการเมืองเดียวกัน

1.5 ด้านการมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวินัยธรจักรี ศรีจารุเมธีญาณ (2561: บทคัดย่อ) พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองกับประชาธิปไตยของไทย จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเกิดจากการทำหน้าหน้าที่ของการเป็นพลเมือง (Citizenship) ในกลุ่มคนส่วนใหญ่ของประเทศจนกลายเป็นค่านิยมของประชาชนหมู่มาในสังคม เช่น การมีระเบียบวินัย การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน การออกมาวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลของปัจเจกชน และเกิดจากการมีจิตสำนึกในการรวมกลุ่ม เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสังคมและชุมชน และเป็นรักษาสีทธิของตนเอง ไม่ไปก้าวล้ำสิทธิของคนอื่น หรืออาจมีการรวมตัวกันคัดค้านโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ การปฏิรูปการเมืองต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาให้ประชาชนมีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่แท้จริง ต้องสะท้อนออกมาในตัวคนดังต่อไปนี้ ประการแรก คือ การมองสังคมอย่างที่เราเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกร้อนรนหากับปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้นเหล่านั้น รวมถึงการมองเห็นปัญหาสังคมประเทศชาติที่เกิดขึ้นว่า เป็นปัญหาของตัวเองที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขด้วย ประการที่สอง เชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้และต้องเข้าไป มีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาแก้ไขเปลี่ยนแปลงปัญหาทางสังคมและประเทศชาติที่เกิดขึ้น เป็นต้น

2. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของพลสิทธิ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย ช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มีระดับความคิดเห็นในการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และกระบวนการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ด้านการติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนทางการเมือง ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ด้านการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังประชาธิปไตย ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมพรรคการเมือง ด้านการติดตามข่าวสารการเมืองและด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลมีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ผลการทดสอบ พบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีอิทธิพลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรร่วมกันส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.2 ควรจัดกิจกรรมหรือเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในประเด็นสาธารณะของชุมชน

1.3 ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นกลางผ่านสื่อที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งได้อย่างมีเหตุผล

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

องค์ความรู้จากการวิจัย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน โดยเฉพาะการติดตามข่าวสารทางการเมือง การมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ความสำเร็จในระบอบประชาธิปไตย การตระหนักและปกป้องสิทธิของตนเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองควรอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ผู้นำชุมชน และสถาบันการศึกษาในการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสาธารณะ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร (2514) วัฒนธรรมการเมืองกับการพัฒนาการเมือง, ในวรรณไวภกร: รัฐศาสตร์, พระนคร, ไทยวัฒนาพานิชย์
- จำรัส นวลนิม. (2540). การศึกษากับการพัฒนาประเทศ: แนวคิดและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์
- ณัฐภณ ลิ้มปิยะกุล (2567) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามการรับรู้ของ ประชาชน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาวิทยาลัทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครราชสีมา.
- วิศาล ศรีมหาโร. (2554). การเมืองไทยระบบหรือคน: การพัฒนาวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. สืบค้น 2 สิงหาคม 2559 <https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=>
- พลสิทธิ์ วงศ์รัตน์ศิลป์ (2561) ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี. นักวิชาการอิสระ วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ปีที่7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2560)
- พระครูวินัยธรจกักร์ ศรีจารุเมธีญาณ (2561) วัฒนธรรมทางการเมืองกับประชาธิปไตยของไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ราตรี รัชมิษฐ์ (2558) วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลิขิต ธีรเวคิน.(2529). วัฒนธรรมทางการเมืองและการกลมกลืนการเรียนรู้ทางการเมือง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิรินันท์ มุ่งหมาย (2563) บทบาทภาคประชาชนในการขับเคลื่อนภารกิจหมู่บ้านด้านการส่งเสริม
ประชาธิปไตยในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุเทวี คงคุณ (2565) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ศรีสะเกษ.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. (ม.ป.ป.). สำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2569, จาก สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด